

MAGYARSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Helyben egy hónapra 1 kor.,
 negyedévre 3, fél évre 6,
 egész évre 12 kor.
 Vidéken: egy hónapra 1 kor.,
 20 fill., 1/4 évre 3 kor. 60 fill.,
 1/2 évre 7 kor., 1 évre 14 kor.
 Egyes szám ára 4 fillér (2 kr.).

Felelős szerkesztő:
BARTÓK LAJOS.
 Kiadótulajdonos:
WERBŐCZY KÖNYVNYOMDA R.-TÁRSASÁG.

Szerkesztőség és kladóhivatal: IV. ker., Vármegye-utca 11—13.
 Apró hirdetések ára: egy szó 2 fill., vastagabb betűvel 4 fill.
 Hirdetések petit számításal, dijszabás szerint.

Ki győz?

Nagyon rózsások lehetnek a magyar közállapotok ugy politikai, mint társadalmi tekintetben, oly gondtalanul élünk s örülünk életünknek, hogy rá sem érünk egy pilantást vetni az osztrák sógorra, kedves jó szövetséges-társunkra. Valóban ideális állapotok lehetnek nálunk, hogy az a mi kedves jó osztrák közösügyesünk napról-napra meg is irigyel bennünket, egyszer igen komolyan, más-szor haragosan vagy önmagát vádolva gyöngeséggel s rövidlátással, hogy megengedte ennek a kurucz nemzetnek az emelkedő haladást — Ausztria rovására.

Legalább ezt olvassuk ki azokból a beszédekből, a melyeket jelenleg Ausztriában a választópolgárok előtt a politikai aspiránsok elmondanak.

Hát valami igaz van a dologban — az mindenesetre igaz, hogy gondtalanul éljük a világunkat — a mi az osztrákokkal való viszonyunkat illeti. Erre a volt osztrák kereskedelmi miniszter Bärnreither ur azt mondta tegnap, hogy a magyarok olyan erősek, hogy Ausztriát le fogják

verni a kereskedelmi és vám-szövetség megkötését illetőleg, mert az osztrákok még most sem akarják belátni, hogy parlamentáris élet nélkül tehetlenek a példás parlamenti életet folytató magyarokkal szemben s ha Ausztria nem tudja alkotmányosan folytatni állampolitikáját, akkor 1903-ban teljesen rabszolgája lesz Magyarországnak.

Köszönjük meg szépen a bennünket némi büszkeséggel eltöltő dicséreteket, de legyünk kevésbé gondtalanok Ausztriával szemben, annál inkább, mert jól tudjuk, hogy mi a kiegyezést és a szövetséget illetőleg még akkor is a rövidebbet fogjuk huzni, ha az erősebbek vagyunk is. Hosszabb magyarázatra ez nem szorul, mivelhogy tudvalevő dolog, hogy a mértékadó körök fölfogása még ma is az, hogy Magyarországnak föltétlenül szüksége van az osztrák támaszra, lévén Magyarország ezek szerint közgazdaságilag még mindig olyan gyöngye, hogy rá van szorulva Ausztriára, mint kereskedelmi és vámszövetségesre. Az önálló vámterülettel bíró Magyarország nem bírná ki a harcot, mert nemcsak az összes

külföld, hanem Ausztria is ellensége volna neki, ebben a tekintetben pedig a legszebb politikai csöndélet, a legelragadóbb parlamenti egyetértés, a legalkotmányosabb kormányzat sem használna semmit, a minthogy nem használna semmit az a nagyjelentőségű jelszó sem, a melyet Széll Kálmán miniszterelnök adott ki tegnap, — hogy ő nemzeti közigazgatást akar.

Hát ki nem akarja ezt? Ezt kívánjuk évtizedek óta, erre várunk már régen, e miatt aztán sokféle kontár kísérletet kellett elszenvednünk.

Tehát a jelszót kiadta Széll Kálmán. Várjunk tehát tovább is, míg az eszmék s az irányelvek teljesen megérlelődtek s határozott alakot öltöttek.

Várunk, várunk, gondtalanul átadjuk magunkat a vezetők jelszavainak, hiszen a magyar ember olyan végtelen jó politikai anyag s rendszeren fel sokott ülni éppen akkor, a mikor nem kellett volna — hallgatja az ígéreteket, örül a remek terveknek s az alatt vereséget szenved régi ellenségétől, az osztráktól.

Most is így lesz. Az osztrák még ha megbomlott is le fog bennünket győzni s akkor az

lesz a mi mentegetésünk, hogy nem lehet s nem szabad az ellenséggel szemben annak gyöngéit fölhasználni politikai előnyök elnyerésére, mert az lovagias nemzethez nem illő, a magyar pedig a politikában is lovagias s mint ilyennek kötelessége még ellenségét is támogatni s a zavarból kisegíteni, kötelessége hozzájárulni ahhoz, hogy Ausztria ismét megtalálja az alkotmányos élet biztos talaját. Majd ha azt megtalálta, akkor illő, hogy a magyar egyenrangú ellenségnek tartsa az osztrákokat.

Mi ezt így látjuk bekövetkezendőnek s velünk együtt látják mindnyájan ebben az országban, de azért nem segítünk a bajon s megadjuk magunkat az osztráknak.

Budapest, okt. 23.

Az Ugron-párt ma tartotta értekezletét, de minthogy a tárgyak fontossága és sokasága miatt határozatot még nem hozott, az értekezlet folytatását csütörtökre tűzte ki.

A kóbor czigányok megrendszabályozásának ügye előreláthatólag már legközelebb a megoldás stádiumába jut. A belügyminisztériumhoz legutóbb több törvényhatóság részéről érkezett panaszos jelentés, hogy

A „MAGYARSÁG” TÁRCZAJA.

Ellenségünk — a pénz.

— A *Magyarság* eredeti tárczája. —

Victorin Vidal „Ellenségünk a pénz” című füzetét jelent meg a Magyar Gazda-Szövetség kiadványai közt. Olvasása ugy hat reánk, mint vak éjszakában a villám fénye; még csak egy lépés az éjszakában és menthetetlenül lebukunk az örvénybe.

Ellenség, a kit jóbarátnak hitünk; mily jó, hogy az éles eszü, fényes szellemű író leálcázta. Franciaország politikai, társadalmi, szellemi és erkölcsi életének mesteri képét rajzolja meg Vidal, ám, a kik igazságokat vesznek tollukra, azok az egész világnak irnak, azok igazságát fölismeri az egész világ.

Az „auri sacra fames” az általános romlás oka. Milyen megdöbbentő vonásokban rajzolja meg a helyzetet a francia író! Ha nem is minden részben, de sokban mintha csak a mi köz- és magánéletünk vérző sebeit is ismerné.

Franciaország katonai hírnevére váratlan és gyors hanyatlás borult. Többi dicsősége is követi a lejtőt. Pangás az irodalom és a művészetek terén. A műizlésnek nem oly elismert kufforrása már, mint volt hajdan. Hanyatlik az ipar; a szénben gazdag Anglia, a világpiacra nagy versenyt kezdő Németország, a mezőgazdasági terményeit özönével beküldöző Amerika szorítják háttérbe Franciaországot. Szellemi hanyatlás, erkölcsi súlyedés, anyagi pusztulás.

Az erkölcsi romlás átszivító mérges szele a vallás után a családi életet támadta meg. A válási törvény hatása alatt romba dől az atyai tekintély, mert a válás örökké fenyegető veszélye engedékenységre bírta a szülőket gyermekeik iránt, a kik egy napon választhatnak a méltatlan és az elnéző között. Az ifjuság testileg-lelkilég elcsigázva, elaggyva lép a házasság révébe. Édes Istenem, milyen lesz majd a jövő nemzedéke?

Mit ír Vidal Franciaország politikai viszonyairól?

Fehér hollóként mutogatják azo-

kat, a kik tiszta kézzel hagyják el a bársonyszéket, míg azoknak se szeri, se száma, a kik felhasználják az alkalmat és vagyont gyűjtöttek, áruba bocsátva hivatalokat, kitüntetések és befolyást, azt, a melylyel korlátlanul rendelkeznek a magas polcon ülők.

Hiszen velőkgi rothadt maga a parlament is, melyből a kormányfőriak kikerülnek.

Tanui voltunk ama napnak, a melyen eladásra került minden: a szavazat és a lelkiismeret, mintha megvesztegethetők lettek volna mindannyian, képviselők, szenátus és miniszterek egyaránt.

Csak az árakban volt nagy különbség. Az egyik egy millió berravalót kívánt; igaz, hogy miniszter volt, a millió pedig az előterjesztendő törvényjavaslat díja. Egy másik, a ki csak egyszerű képviselő volt, százezer frankot dugott zsebre; ő volt a törvényjavaslat előadója...

A megvásárolt sajtó, melynek a Panama és a Dreyfus-ügyben tanúsított magatartását is érinti Vidal, a kormány akaratának engedő bi-

rak egészítik ki a képet, a néppel együtt, mely közönyösen nézi, hogy lopják el előbb vagyonát, majd Istenét is.

Mindennek oka a pénzvágy. A paraszt megunja a földdel való vesződséget; azt hiszi, többet keres, többet élvezhet a nagyvárosokban. A munkás lehetőleg kevés munkával akar helyzetét javítani. A nyárs-polgár gyermekeiből urat nevel, lát-szólagos fényűzése mögött azonban gond és nélkülözés rejlenek. Pedig éppen a nyárs-polgár élvezhetné legkönnyebben a lázasan hajhászott jólétet, ha józanul folytatná a szerény társadalmi helyzetének megfelelő életet.

Ám a pénz boldogtalan kényszer-munkásai főleg az előkelő polgári osztályból és az arisztokráciából kerülnek ki. Az ősi birtok nem jövedelmez, de ők a soha el nem érkező jobb napokat várva, folytatják régi életmódjukat, a mig tönkre nem jutnak.

Az általános elszegényedésből folyik a gyermekek számának csökkenése. Ráismerünk saját viszonya-

a kóbor cigányok valóságos tatárjárását rendeznek az Alföldön. Nemcsak, hogy a közbiztonságot folyton veszélyeztetik, de éppen a cigányhad az, mely az országos állategészségügynek is folyton nagy veszedelmére van. A beérkezett jelentések szerint a sertésveszében elhullott és hatósági rendeletre elásott döggöket éjjel felszedik és köteleken huzzák végig a sertéslegelőkön, mi által a vész csirait terjesztik. A községekben kiütött sertésvesz alkalmával elhullott sertések husából hetekig lakmároznak, mint a döggeselek. Takonykóros gebéiket 5-6 vármegyén keresztül csatangoltatják, a míg felügyelet alá kerülnek. E szomorú jelenségek készítenek a belügyminisztériumot arra, hogy a kóbor cigányok kényszerletelepítési ügyét a legkomolyabban fontolóra vegye.

Az 1901. évi költségvetés.

A képviselőház pénzügyi bizottsága Falk Miksa elnöklése mellett ma a kereskedelemügyi költségvetést vette tárgyalás alá, a melyet Makfalvay Géza ajánlott elfogadásra.

Gyurkovics a minisztériumot kereskedelmire és közlekedésügyre szeretné osztani.

Gróf Andrássy Sándor kéri a minisztert, hogy minél több gondot fordítson a kisipar fejlesztésére. Óhajtja továbbá, hogy a miniszter a hozsniai vasutak csatlakozásának ügyét a magyar ipar és mezőgazdaság érdekeinek megvédésével vigye keresztül.

Neményi ellene van a minisztérium bifurkációjának.

Matlakovich ezt a jelen viszonyok között majdnem lehetetlennek tartja. Oszítja szót gróf Andrássy azon fölfogását, hogy a kisipar oly helyzetbe jutott, hogy azon iparágakban, melyekben a gépüzem meghonosult, vagy át kell alakulnia a kisiparnak nagyiparra, vagy pedig ha nem akar átalakulni, lassankint el fog veszni.

Gróf Andrássy szavainak értelmét helyreigazítva, kijelenti, hogy nem azt mondta, hogy a kisipar el fog veszni, hanem hogy kellő tőke nélkül a kisipar nem virágozhatik föl.

Papp Géza a miniszter figyelmét felhívja a mezőhegyesi cukorgyárra,

mely a Délvidék termelőinek a répait oly értékcsökkenéssel veszi át, hogy a legtöbb esetben a remélhető kis haszontól is elesnek a elvesztik kedvüket a répatermeléstől.

Komjáthy az agrárizmussal szemben megjegyzi, hogy a mezőgazdaság prosperálása attól függ, hogy az ipar és kereskedelem is prosperáljon; ha tehát a mezőgazdák harcot indítanak az ipar és kereskedelem ellen, a mezőgazdaság jól felfogott érdekeinek is ártanak. Annak a harcnak már eredményei is vannak, a minek bizonyítására szóló csak az őrlési forgalomra hivatkozik. A harcz jelentékeny részben a gabonahatáridőzlet ellen irányul. Szóló szükségesnek vélné illetékes helyről való megvilágítását annak, hogy ez a harcz végeredményében maguknak a gazdasági existenciáknak a megmontásával fog járni. Még inkább szükségesnek tartaná a felvilágosítást arra nézve, hogy az ugynevezett gabona-elővétel kérdésében mi a hivatalos álláspont. Minden eddigi felszólalásból csak újabb megerősítést merítette a szót annak a meggyőződésnek, hogy önálló vámterület nélkül helyes ipari és kereskedelmi politikát nem lehet csinálni. Kérde továbbá, hogy a hitel-törvények revíziója mily stádiumban van; felvilágosítást kér továbbá, hogy a vásárügy, a biztoritási ügy, a kartellek tekintetében mely intézkedések várhatók.

Gróf Teleki Sándor Szolnok-Doboka rossz utjaira hívja fel a miniszter figyelmét.

Emmer Kornél a köszénválság kellő tanulmányozását ajánlja.

Farbaky a selmezbánya-garamberzencei vasut magasabb tarifái ügyében intéz kérdést a miniszterhez.

Ugron Gábor nézete szerint addig, a míg a földmivelés belterjesen ki nem fejlődik, addig az ipar és kereskedelem igazi fejlődése sem történhetik meg. A most nyilvánuló nagy gyarmatosítási mozgalmak Magyarország mezőgazdaságát arra utalják, hogy termelésének oly irányt adjon, hogy képes legyen a tengeri hajók élelmezésében az őt megillető szerepet vinni. Vették és bün a mezőgazdaságot és ipart egymással szembeállítani: Magyarországnak legnagyobb érdeke a parallel fejlesztés és

kellő tér is kínálkozik arra, hogy az egymásnak sérelme és kára nélkül megtörténhessenek. Fontos az is, hogy a kormány egy szakosztályt létesítsen, melynek az legyen a feladata, hogy a hozzáfutató polgároknak felvilágosítást adjon a legfőbbkétesebb gépekről; továbbá, hogy a kereskedelmi iskoláink növendékei kereskedelmi piacainkkal gyakorlatilag megismertessenek.

Kiemeli továbbá a szót, hogy lehetetlen tovább elnézni, hogy a déli vasut a maga ronda kocsijaival oly hanyagul szolgálja ki forgalmi érdekeinket és magas tarifái útján a magyar kereskedelem érdekeivel ellentétes politikát kövessen. Az államvasutaknál több üzletvezetőség lévén felállítandó, kívánatos lenne, hogy a kormány ezeket a választások előtt állítsa föl és ne számítson arra, hogy a versengő városok kormányparti képviselőket válasszanak. Sürgeti továbbá Ujszász-Rákoskeresztur közt a második vágány létesítését s a székely vasutak mielőbbi kiépítését.

Berzeviczy Albert teljes elismeréssel nyilatkozik a párisi kiállításon való képviseltetésünkről.

Pulszky Agost óhajtáná, ha a közutakra több áldozatot fordítana az állam.

Gyurkovics tüzelesebben indokolja a kereskedelmi minisztérium kettéosztásának általa fölvetett eszméjét. A bosnyák vasutak kérdését igen fontosnak tartja Magyarország jövő fejlődése érdekében.

Rchonyi megszavazza a budget-t, mert először látja ebben pregnánsan kifejezve azt az irányt, hogy a miniszter a kereskedelem és ipar fejlesztését helyes kapcsolatba hozza a vidéki városok kereskedelmének és iparának fejlesztésével.

Gajári kéri a minisztertől, hogy a kereskedelmi kikötő építésének ügye mily stádiumban van?

Hegedüs miniszter Gyurkovicsnak a minisztérium kettéosztása iránti felszólalására válaszolja, hogy e kérdéssel a kormány nem foglalkozott. Meggyőződése szerint a közös vámterületen is lehet megfelelő módon nagyipart teremteni, a nélkül, hogy a kisipar megfosztatnék létezésének eszközeitől.

Azután reflektálva az egyes fölvetett kérdésekre, adatokkal bizonyítja, hogy mit tett már a kisipar s a vidék ipar érdekében. A párisi kiállítás közgazdasági eredményeit illetőleg, megjegyzi szót, hogy máris százezrekre menő megrendelés biztosított. A déli vasutra nézve abban a véleményben van szót, hogy sikerülni fog a fölmerült bajok orvoslása. A dolgot éber figyelemmel kíséri szót s meg is fogja tenni a szükséges intézkedéseket is. A bosnyák vasutak ügyében most folynak a tárgyalások s azok befejezte előtt nem nyilatkozhatik.

Erre a központi kiadásokat megszavazták s a tanácskozás folytatását holnap d. e. 11 órára tűzték ki.

SZÉKESFŐVÁROSI ÜGYEK.

A közigazgatás egyszerűsítése.

A költségelőirányzatban bejelentett két-, illetőleg hárommillió koronás deficit elosztására a tanács VI. ügyosztálya azt javasolja, hogy emeljük fel a községi pótdát. Persze, csak 25 százalék a pótdát s 5-6 perzent emelés igen sokat lendítene a háztartáson. De vajjon lehetséges-e ez? A lakosság gazdasági, vagyoni, megélhetési viszonyai megengedik-e a fölemelést! Olyan dus időket élünk-e, a mikor az adóteher nagyobbítható? A kereskedelmi forgalom azt a virágzó állapotot mutatja-e, a melytől az alaperők megsértése nélkül lehetséges újabb és újabb közszolgáltatásokat elvonni?

Valamennyi kérdésre nyugodtan mondhatjuk: nem. Budapest népének vagyonsodása nem halad. A régi tőkék egy része érintetlenül megvan, az új vagyont — a mit a statisztika hűségesen kimutat — a részvénytársaságok pénzes ládáiban találjuk, a polgárságnál majdnem semmit. A főváros szegénység az utolsó két év alatt minden téren nyilvánvaló lett. A külső fényűzés, a melylyel a családok ezrei egymást a nyomorba kergetik, végtelen ürességet takar.

S mi még is 6-10 millió forintot költünk egy hidra, egész városrészeket rombolunk le a hidépítéssel összekapcsolt spekuláció javára; kisajátítunk utcákat — a mikre nem volt szükség — 1-2 millió

inkra, a mit Vidal az ifjak neveléséről mond:

„És ha a gyermek fiu, miképpen járnak el nevelésével? Kétségtelenül tanulmányozni fogják jellemét, észjárását, hogy a hajlamainak legjobban megfelelő pályára lépjen.

Szó sincs róla! A földolog, a mindennél fontosabb az, hogy minél előbb s minél több pénzt keressen.

Ha lustasággal, vagy korlátolt szellemi képességei miatt alkalmatlannak bizonyult a tanulásra, úgy hát otthon nevelik s majdan rábizák a birtok kezelését.

Ellenben ha el tudott nyerni egy oklevelet, siessen elfoglalni helyét a hivatalos pályán nagy motollája mellett. Ott legalább pénz szerez majd. Az üdvösség netovábbja: fizetést fog huzni.

A szegény kis szénkereskedőtől Rothschildig mindenki imádja a pénzt s az év első napjától az utolsóig mindenki a maga módja szerint küzködik annak elnyeréséért. Remekműveket ki alkothat, ha mindenekelőtt pénz kell keresni? A politikai szónok is kész lelkiismeretét elhallgattatni, kész szónoklatát

megakasztani magas rőptében, hogy a közszólamok segítségével medrébe terelje azt, a népszerűséget hajhászsa, a melyek révén elérni véli a célok célját, a vagyont — a pénzt, a melynek hatalma mindenható.

Erkölcseknek, vallásnak nincs nagyobb ellensége a pénznel. A tulajdon épp úgy megingott alapjában, mint a társadalmi épület másik két oszlopa: a család és a vallás. Hiszen a pénz az élvezetekért szeretjük, a melyek az árán megszerezhetők; de minekutána vágyaink és igényeink napról-napra növekednek, tultesznek jövedelmünkön és a vagyon e miatt általános csökkenést szenvedett.

Hogy harcoljunk a gyümölcs szívének rágódó, pusztító férg ellen?

Azon kell kezdenünk, hogy hirdetni, terjeszteni s visszhangoztatni kell azt az igazságot, hogy az ország menthetlenül elpusztul, ha mielőbb fel nem tartóztatjuk az anyagiasság lejtőjén s hogy a bukás veszélye elől csak úgy menekülhet, ha késelem nélkül visszatér a keresztény szellem éltető melegéhez.

Ez legyen mindazok feladata, kik az irás és szónoklás adományával felruháztattak.

A jelen nemzedéktől mit sem várhatunk. Neveljetek embert a gyermekekből, embert, ki a francia névnek békében, harczban egyaránt dicsőséget szerezni képes. A katonai élet ismertesse meg az ifjuval, hogy utóvégre sem kell ahhoz olyan sok, hogy az ember örülni tudjon és megéljen.

Istenhez és a valláshoz kell visszatérnünk. Tanai mellett ott a fenyték, a mely érdem szerint osztja az örök kárhozatot azoknak, a kik nem méltók az örök üdvösségre. Képzeld el azt a csodát — sóhajt Vidal — mi lenne, ha Franciaország újra kereszténynyé válnék! Kereszténynyé nem névleg, de tényleg és valóban.

A vallás megjavítja az erkölcsöket. A jobblétet hívó katona vitézül néz szembe a halállal, a vallás diadalmakra vezet. Segítje a természet ölen, a szabad ég alatt, ártatlan örömek várnak reánk. A boldogságot, a melyet a pénz ígér, de soha meg nem ad, bőségesen

fentartotta számunkra a természet. Valahányszor csalódás ér bennünket, a külszin vékony rétege alól sárga, vagy fehéres fém csillog felénk: egy százfilleres, vagy talán a huszfrankos arany.

Mig a vallás és a szegénység — az utóbbi felé közelgünk csaknem mindnyájan — azon fáradoznak, hogy fölemeljék s átalakítsák a lelkeket, addig a hazafiság öntsön lelkesedést és bátorságot a szívekbe.

Ezek Vidal gyönyörű és tanulságos essayjének főbb vonásai, ismétljük, hogy — hála Istennek — a mi köz- és magán-életünk képe nem mindenben oly sötét, csaknem vigasztalan, a minőt Victorin Vidal fest hazafias elszomorodásában saját országából, de hasonlóság mégis van a kettő között. Ez is elég ok arra, hogy gondolkodóba essünk a kínálkozó összehasonlítás tanulságai felett.

A 76 lapnyi füzetet Kolosváryné Korányi Ilona szépen, világosan fordította magyarra. Gr.

forinttal s egyáltalán úgy szórjuk a pénzt, mintha feneketlen hordóból meritenének.

Azaz hogy nem mi, hanem a főváros képviselője a mi nevünkben. Mi — a polgári tömeg — szent áhitattal járulunk hozzá a nagy alkotásokhoz. A mi nevünkben azután a képviselő urak megszavaznak mindent, mert mi nem törődünk a város sorsával. Elharácsolják a köztulajdonból a nagyértékű telkeket; megszereznek minden jó üzletet busás haszonra; egy személyben bíráló, szavazó és pályázó lévén és nagy befolyásu is: a vállalatok, bérletek, közmunkák zsiros részét lárna nélkül zsebre vágják.

Tessék tisztelt polgártársak megfigyelni a mi nevünkben működő bizottságokat, a melyek az üzleti ügyeket előkészítik. Ugyan kik ülnek benne? A vállalatok megbízottjai, az igazgatók és a részvényesek. És mit határoznak — a mi nevünkben? A mi a vállalkozóknak hasznát hajt. A közérdek nem szerepel soha. A tanács felelősség nélkül lévén kirendelve, nem törődik a városatyák határozataival. Teljesen szabad kezet enged nekik még a közigazgatás belső gépezetének mozgatójában is, sőt türi, hogy a családi szíveségek érdekében a hivatalos személyzet ad infinitum növeltesse. Nem a szükség, hanem a városatyák érdeke szabta meg a hivatalok számát, az állások s alkalmazottak mennyiségét. Ötvenhárom féle szakhivatalban 745 féle állásban 3014 nyugdíjképes és 864 ideiglenes ember eszi a város kenyerét. Ez a rengeteg ember nem mind él a hivatalának, de nem is él abból. A főváros közigazgatásának egyszerűsítése legyen az első lépés, a mely a deficit apasztására irányul. A fölösleges ballasztokat ki kell küszöbölni a közigazgatásból, a mely a költségvetés egyharmadát nyeli el. A dusan adományozott pótlékokat és mellékjövödelmeket meg kell szüntetni. A főváros népének nehéz keresete nem arra való, hogy abból négyszáz városatyá minden atyafiának gondtalan megélhetést adjon.

× **Segítség az Urániának.** A fővároshoz fordult az *Uránia* tudományos egyesület, hogy adjon 5000 ft évi segítséget az *Uránia* Színház fenntartásához. A főváros közoktatásügyi bizottsága ma tárgyalta a kérelmet. *Verédy* Károly tanfelügyelő más külföldi nagyvárosokra hivatkozik, a hol az ilyen intézményeket tetemes segítséggel részesíti az állam és a város. *Huuss* Rezső azt mondja, hogy a főváros pénzügyi helyzete ez idő szerint nem a legkedvezőbb, de ilyen kulturális célra mindig kell lenni pénznek. *Báró Kaas* Ivor hozzájárul a pénzügyi támogatáshoz, de azzal, hogy az ugynevezett iskolai előadásokat alkalmasabb időben tartásuk, *Hahóthy* Sándor hasonló értelmű felszólalása után hozzájárult a bizottság ahhoz, hogy a főváros adjon az *Urániának* három esztendőre évi 3000 koronát.

× **A Mária Dorottya-Egyesület szubvenziója.** A Mária Dorottya-Egyesület kérvényt adott be a fővárosnak, hogy a Tanitónók Otthonát továbbra is segélyezze. A tanügyi osztály a közoktatási bizottság mai ülésén azt javasolja, hogy adjon a főváros erre a célra évi 600 koronát *Kirner* Károly apát-plébános 1200 korona megszavazását javasolja, a mihez a

bizottság hozzájárult azzal, hogy ezennel is két tanitónót tartozik a Mária-Dorottya-Egyesület ellátni.

Kalózkodás könyvekkel.

Bécsi czégek valóságos kalózkodásokat követnek el a magyar irodalom és könyvkereskedés határozott kárára.

Elég baj már az is, hogy ma már különben sem igen vásárol a közönség egyebet, mint a filléres vállalatok olcsóságait és a százforintos, vagy drágább diszkiadványokat. Ezeket nem szellemi élvezet céljából, de azért vásárolják, hogy a szalón asztalának díszére váljanak; vásárolja pedig nem csupán a gazdag ember, de éppen a szegényebb sorsu osztályok kapnak rajta.

A magyar, de ma már sok esetben osztrák könyv-vigéző a cizfrakötésű, a díszes kiállítású munkát rátukmálja a közönségre, mert ért a hiúsággal való bánás módjához, a részletfizetés maszlagja pedig rendesen csalhatatlan szere a becsapásnak.

Ha az egyszerű hivatalnok, kiskezrekeskedő, vagy tanító részánja magát ilyen 100—200 forintos diszmu vásárlására, évekig nem fog könyveket vásárolni, tartalmasabb folyóiratra előfizetni. A legolcsóbb és legdrágább könyvek mellett aztán két szék közt a pad alatt marad a tulajdonképpeni irodalom.

Már magában veszedelem a részletfizetéses irodalom elburjánzása; többnyire fölületes tartalom és külső cziczoma terjeszkednek itt az értékkel bíró irodalmi műnek terhére. Még inkább megdöbben, hogy a könyvekkel való üzérkedés e módját kivált az osztrák kereskedelem használja ki nagy élelmességgel, így járulván a komolyabb irányu magyar könyvkereskedés és könyvkiadás megbénításához.

Ideje már a visszaélések e hallatlan nemére kérésztatnunk.

Éveken keresztül kalandozták be az „Arany biblia” és a „Király könyve” című diszmuvekkal a legélelmessőbb ügynökök a székesfővárost és az egész országot. Különösen a 200 forint áru „Arany biblia” terjedt igen szépen, mert a hol a 3 forintos részletfizetés nem volt elég kecses, appelláltak a közönség vallásos érzelmeire és mindenekfelett hiúságára.

Mikor a könyvek megjelentek, a 200 forintos mű tüstént kaphatóvá lön az antikváriusoknál 35—40 forinton és ha a megrendelő, bármilyen okból, csak egy napig késétt a részlettel, tüstént bepörölték az egész könyv árának erejéig. A cizfra könyv mellett anyagi romlás, pénzzavarok háruáltak a megrendelőre, nem tekintve az ügynökök különböző visszaéléseit és inkorrektégeit.

Az így begyűlt összegek a *Max Herzig* bécsi czég zsebébe vándoroltak, a ki a forma kedvéért *Budapestben* és *Lipésben* is tart irodát, de valószínű, hogy Magyarországon csinálja a legzsírosabb gsefteket.

Az ember azt hinné, hogy a közönség már belecsömörlött ezekben az üzelmekben és megelégette a folytonos zaklatásokat. Pedig nem így van, mert éppen most kísért a lapok hirdetési rovataiban egy új diszmu prospektusa: „*Dicsőségünk*” less a címe; megint csak *Max Herzig*, tehát

bécsi uri ember szándékozik bennünket a mi történelmi dicsőségünk egyes fázisairól felvilágosítani irásban és képben. Ugy emlékszünk, hogy megint 100 forintunkba fog kerülni nemzeti öntudatunk e fölébresztése, de 3 forintos havi részletekben is hozzájuthatunk, nem számítva az esetleges perköltségeket.

A mi a legszomorítóbb, hirneves magyar írók vállalkoznak arra, hogy munkásságukkal, nevük átengedésével segítsék elő a magyar szellemi czélok meghamisítását, a magyar pénznek Bécsbe való ömlesztését. A magyar irodalmi egyesületeknek, a magyar könyvkereskedői testületeknek kellene e visszaélések ellen tiltakozó szavukat fölemelni, mielőtt az egész magyar könyvpiacot Bécs kaparitaná magához részlet-üzletek és egyéb fiúkká révén.

Kitűnő menetelű üzletek vannak Budapesten, a melyek a német folyóiratok terjesztésével szorítják háttérbe a hazai folyóiratokat, de ezek legalább nyíltan árulják a külföldi portékát, ellenben *Herzig* ur és a kezére járó írók magyaros jelmezben csempészik be hozzánk az osztrák portékát. A felvilágosított közönség bizonyára nem segíti elő tovább a bécsi üzletek gyarapodását a magyar kultúrától elvont pénzének segítségével. Gr.

TÁVIRATOK.

Esztergom, okt. 23. Boltizár József primási helynök holnap ünneplő püspökké szentelésének 25-ik évfordulóját. Ez alkalomból a primás hosszú levéllel üdvözölte Boltizárt, mondván, hogy hosszú, érdemteljes működése által szerzett kitűnő érdemei aranybetűkkel lesznek a főegyházmegye övkönyveinek I. pjaire bevéve és azokat sem a feledésnek átadni, sem elhomályosítani nem lehetséges. Ma a vizivárosi nőzárda főnöknője tisztelgett néhány nővérrel és növendékkel, díszes albumban átadva az intézet üdvözlését. Ezután az egyházmegyei hivatal tisztelgett *Walter Gyula* kanonok vezetése alatt. Holnap városi diszkozygylés lesz, mire a főkapitány, a vármegye, a papság és a helyörség üdvözli a jubilánst.

New-York, okt. 23. A „New York Tribune”-nak táviratozzák *Scrantonból*, hogy oda az a hír érkezett, hogy *Michel*, a sztrájkoló szemunkások vezetője, elfogadta a munkaadók ajánlatát és hogy e szerint a sztrájk véget ért.

A kínai bonyodalom.

New-York, okt. 23.

A „New-York Herald” távirata jelenti *Washingtonból*, hogy *Hay* államtitkár azt táviratozta *Conger*nek, hogy követelje a csungli-jámen eltörlését és ogy külügyminiszter kinevezését, a ki legalább egy európai nyelvet tud.

Jokohama, okt. 23.

Hivatalosan jelentik, hogy az orosz és a japán csapatvezér megegyeztek abban, hogy Oroszország vezeti az egész forgalmat a *Jungsun* és *Sanhaikvan* közti vasuti vonalon, valamint az utóbb nevezett állomáson is. A szövetségeseknek joguk van a vonatot katonai czélokra használni. Oroszország használja az észak felé, *Niucsvangba* vezető vasuti vonalat, de beleegyeznek, hogy *Pecsi*li tartományban elegendő vasuti kocsikat tart készen a szövetségesek céljaira.

Hongkong, okt. 23.

Kantonból jelentik: A konzulok aggasztó híreket kaptak. *Kantonban* magában ugyan megiehető nyugalom

van. *Huicsau* menekülők jelentése szerint a fölkelők mozgalma terjed és a nép mindenütt szívesen üdvözli. A fölkelők mindent megfizetnek, a mit elvesznek és ezért mint vendégekkel és nem mint ellenséggel bánnak velük. Azt hiszik, hogy a fölkelőknek tiz vezetője van, a kiknek mindegyike külön osztályt vezet. A *Kaulung* hátvidékén levő fölkelők vezére e hó 10-én megverte *Ho* tengernagynak egy erős csapatosztályát, mely 100 halottat veszített.

HIREK.

Vörösmarty szobra Budapesten.

A rég érzett általános óhaj, hogy a nagy nemzeti költőnek, *Vörösmarty*nak szobra emelkedjék a fővárosban, mint örömmel remélhető, az eszme lelkes fölkarolása után a százados születési évforduló alkalmából végre meg fog valósulni.

Irodalmunk, sajtónk eddigi magartartása s előkészületei, melyek az „*Otthon*” 28-iki nagy gyűlésében fogják a megvalósításnak a legnagyobb lendületet megadni: nemcsak azzal biztatnak, hogy lesz szobra a „*Szózat*” költőjének, hanem azzal is, hogy ez a szobor nem lesz csak „kisebb méretű”.

Szükség, hogy Magyarország politikai és kulturális ujjaalakulásának vezérnagyságai teljes számmal s a korszak tökéletes jellemzésűl meg legyenek örökítve a főváros közterein, minden eszmeirányzat hű kifejezésével; így tehát *Széchenyi*, *Deák*, *Petőfi* és *Arany* mellett nem hiányozhatik már *Vörösmarty* szobra sem, valamint eljön ideje egykor kiégyesítésül még két szobormű létesítésének: melyek egyike a magyar nép korszakalkotó fölszabadítóját, másika *pro coronide* az ujjaalkotott magyar alkotmányosság legfőbb szentesítőjét, nemzetünk egyik legdicsőbb, legkegyesebb uralkodóját lesz hivatott az utókor elé állítani.

Örömmre szolgál, hogy szemben *Vörösmarty* Mihály halhatatlan érdemeivel, nem csalatkoztunk a főváros, a fővárosi tanács hazafias és emelkedett szellemű felfogásában, illő készséggel szavaztak meg két száz koronát hozzájárulásul az érczkoszorúhoz, melyet az ünnep napján letegyenek az összes törvényhatóságok nevében a székesfehérvári szobor lábaihoz. De kívánnunk kell, hogy megfelelő bőkezűséggel nyilatkozzék meg a főváros atyáinak öntudatos készsége, midőn *Vörösmarty*nak a főváros kebelén emelendő emlékérol lesz szó, mert ily nagy nemzeti kegyelet-kérdésben a főváros mindig megtartotta magának a vezérszerepet s az első és legnagyobb adakozó volt s mert ez emlékműben a halhatatlan költő dicsősége rásugározza majd fényét a székesfővárosra is.

— **A király** holnap, szerdán reggel 6 órakor külön udvari vonaton *Gödöllőről* a fővárosba érkezik, a hol estig marad, 8 órakor ismét visszautazik *Gödöllőre*. A király a végleges megállapodás szerint 27-én szombaton utazik el *Gödöllőről* *Bécsbe*.

— **Országgyűlési beszédek közlése.** A belügyi tárca költségvetésének bizottsági tárgyalása alkalmával Széll Kálmán kijelentette, hogy a képviselőházban elhangzott beszédek a „Budapesti Közlöny“ hasábjain való közlése ellen kifogása nincsen. Értesülésünk szerint ez az újítás rövid idő múlva létrejön, még pedig oly módon, hogy az országgyűlési naplót fogják a hivatalos laphoz mellékelni. A kerületek tehát a lapok rövid kivonatai helyett egész terjedelemben fogják élvezhetni képviselőik szónoklatait. A reform tehát új korszakot fog előidézni a „Budapesti Közlöny“ életében. Megemlítjük, hogy a hivatalos lap azelőtt rendes hírlapi tartalommal bírt. Tisza Kálmán ellenzéki korában sokat támadta a hivatalos lapot csipős közleményeiért, mikor pedig miniszterelnök lett, Salamon Ferenczet, az akkori szerkesztőt utasította a hivatalos részeket kívül eső összes rovatok megszüntetésére. Mind máig így szerkesztették a „Budapesti Közlöny“-t, bár igen igen sokakra nézve képez érdekes olvasmányt mostani alakjában is.

— **Talán mégis Petőfi verse.** „Nem Petőfi verse“ cím alatt emlékeztünk meg dr. Horváth Ödön eperjesi jogakadémiai tanár egy érdekes cikke alapján arról, hogy a sárosvári romról írt költeményt nem Petőfi Sándor írta, mert annak szerzője Kósa Barna. Ilyés Bálint az „Egyetértés“ mai számában közli Kósának egy levelét, a mely szerint ő is írt ugyan verset a sárosi váromról, de az nem egy a Petőfi Sándornak tulajdonított verssel és így ez „valószínűleg a Petőfié“. Ha a Kósa Barna kötete kezünkbe lett volna, természetesen magunk is konstatáltuk volna ezt a tényt. Érdekes volna különben ha Kósa Barna versét teljes egészében közölhetnők, hogy szembeállíthassuk az állítólagos Petőfi-verssel.

— **Új törvényszéki palota Kecskeméten.** Az igazságügyi kormány elhatározta, hogy Kecskeméten a szűk és mindenképpen alkalmatlan törvényszéki régi épület helyett új palotát emeltet, a melyben a járásbírószéket is elhelyezik.

— **Emléktünet a temetőben.** Emléktünet lesz október 28-dikán, vasárnap délelőtt 11 órakor a kerepesi-nti temetőben. Ekkor leplezik le Lutzenberger Ágostnak, a budapesti ev. egyházközség egykori tanítójának sir-emlékét, melyet a megboldogult tisztelői és volt tanítványai közadakozásból állítottak föl. Kaczián János ev. lelkész tartja az emlékbeszédet, míg Pósa Lajos ünnepi ódát szaval. Az emlékbizottság, mely Péterfi Sándor, Falvay Antal és Scholtz Lajos vezetése alatt buzgólkodott, Lutzenberger nevére kétezerkoronás alapítványt tesz az Eötvös-alapnál fővárosi tanítók árvái javára.

— **Öngyilkosságok.** Az éjjel Müller Lajos kereskedő a Kerepesi-úton mellbe lölte magát. A súlyosan sebesültet a Rókus-kórházba vitték, a hol ma meghalt. — Leizer Mária és Nagy Borbála cselédleányok pedig lugkó-oidatot ittak. Az előbbi meghalt, az utóbbit a Rókus-kórházban ápolják.

— **Könyvvél hazalók visszavételei.** A fővárosi rendőrséghez ma följelentés érkezett, a melynek értelmében a vidéken egy magát „Franke Pálnak“ nevező ügynök több előkelő fővárosi könyvkereskedő cég nevében megrendeléseket gyűjtött, pénzt is

fölvett, de könyveket nem küldött érte. A mintegy 18 helyről érkezett panasz következtében ma detektívek járták be a könyvkereskedéseket, az illető vigéce után kérdősködvé. Kitűnt, hogy a könyvkereskedések egyike sem adott megbízást Franke Pál nevű ügynöknek, így csupán szélhámoságról lehet szó, a melynek elkövetőjét a hatóságok szorgosan nyomozzák.

— **Felolvasás a kolozsvári Mátyás-ház javára.** Déváról írják: Vikár Béla az E. K. E. felkérése folytán e hó 21-én Déván a kolozsvári Mátyás-ház és Kárpát egyleti muzeum javára előadó estélyt adott.

— **Debreczen szenczácziói.** Debreczen serényen halad a világváros elnevezés czime és jellege felé. Az olyan esetek, a melyek más kisebb városban még szenczácziósámba mennek és a melyekről azután hetekig beszélnek, itt, úgy látszik, akár csak a nagyvárosokban, mindennapiak lesznek. Így ma is négy szenczáczióról ad hírt a táviró. A mai nap folyamán ott két öngyilkosság történt. Gyarmati Lajos napszámos folyton ütötte-verte a feleségét, a ki e fölötti elkeseredésében mellbelötte magát és meghalt. Rohodi Lajos gazdálkodó pedig betegsége miatt lett öngyilkossá. Azonkívül egy rablógyilkossági eset tartja izgatottságban a kedélyeket. Debreczen határában ugyanis halva találták Szilágyi István tanyásgazdát. A feje fejszével ketté volt vágva és zsebei kiforgatva. A csendőrség a gyilkost Tóth János mezőcsáthi napszámos személyében Miskolczon elfogta. Tettét beismerte s azt is bevallotta, hogy Szilágyitól 40 koronát rabolt el. A gyilkost Debreczenbe szállították. Végül pedig a vörös kakas is fészket rakott. Szatmári Miklós vinczellér házáat a múlt éjjel ismeretlen tettesek fölgujtották. A ház leégett és odaégett Szatmári neje is. A férj súlyos égési sebeket szenvedett.

— **Csendélet Komárom-Szemerén.** Szemere komárommegyei községben ugyancsak gyöngyélet lehet. Mint tudósítónk írja, ott a község mindkét végén cigánynegyed van. A felső végén levő negyedben tisztességes és jóra való munkás és muzsikos nép lakik, míg az alsó negyedben a vályogvetők ütöttek tanját. Ezek között telepedett le az 5 férficzigányból és 10 asszonyból és gyermekből álló cigánykaraván, a mely nagyban üzi a községben elemelhető, elhajtható és elidegeníthető tárgyak beszerzését és orgazdaságát. Ugyancsak ez a karaván az, a mely a vendégszeretetét igénybe vevő gyanus egyénekkal együtt arról gondoskodik, hogy a községnek naponkint meglegyen a maga szenczácziója. Így tegnapelőtt ennek az érdekes társulatnak a legifjabb tagja Tóbiás koltjai zsellért tajtékpipája miatt, a melyet elkívánt tőle, világos nappal, délben félholtra verte és miután pénztárczáját is elvette, vérbefagyva az uton hagyta. És a községben senki sincs, a ki ennek a garázdálkodásnak végét vessen!

— **Tífuszjárvány.** Aradról írják, hogy Kurticsón a tífusz járványosan pusztit; naponta 4—5 haláleset fordul elő. A hatósági intézkedéseket a román lakosság nem tartja be. Félő, hogy a veszedelem tovább terjed.

— **Hurokra került betörők.** A múlt hónapban s e hó elején is egymást érték Újpesten a betöréses lopások. A rendőrség végre az egész bandát kézrekerítette. A társaság tagjai Lehmann János, Szabó Sándor, Puchli István és fivére József, továbbá Furenda Pál, Takács-Tóth István és Ujmor Erzsébet. Az asszony volt a

banda orgazdája, a férfiak mind a főváros területéről kitiltott csavargók, a kik közül Puchli István hatóság elleni erőszak miatt időközben már az ügyészséghez került, fivére József, Furenda Pál és Tóth István pedig a tolonczházban vannak, a hol a fővárosba való tiltott visszatérés miatt zárták el őket. Kihágási büntetésük kitöltése után ők is az ügyészséghez kerülnek.

— **A reformáció emléktünete.** A reformáció megalapításának évfordulóját, mint minden esztendőben, úgy az idén is megüli a székesfővárosnak mind a két protestáns egyházközsége. Az ünnepélyt október 31-én, szerdán tartják meg a reformátusok a Lónyay-utcai gimnázium dísztermében, az evangélikusok pedig a Deák-téri evangélikus templomban.

— **Körözött házasságszedelgő.** Gasparics Ferenc szabólegény Bogár Erzsébetnek házassági ajánlatokat tett, ezen a réven kicsalt tőle 120 korona készpénzt, 2 darab gyűrűt s vagy 18 koronát érő külföldi ezüst pénzt, azután megugrott. A nagyatádi járásbírószék körözteti.

— **Sok pénz megtakaríthat, a ki** Lichtmann Sándor férfisabó mesternél, műhelye Csömöri-ut 27. sz. I. emelet, fedezi az őszi és téliidényre ruha-szükségletét, mert ott készülnek saját műhelyében remek szabású divatos férföltönyök vagy hosszú télikabátok 12 főtért mérték után finom tartós gyapjú szövetekből. Vidéki rendelések pontosan és lelkiismeretesen eszközöltetnek utánvétellel a szövetszin megnevezése, a mérték vagy mintaruha beküldése mellett. Minták a nagy forgalom és az idő megtakarítása végett nem küldhetők.

IRODALOM, MŰVÉSZET.

— **Opera.** Mégis csak meglátszik, hogy Budapest közönsége az olasz dalmüzene emlőin nevelkedett: ma is teli nézőtér kísérte nagy érdeklődéssel Verdinek egyik elavult, fél-száz évesnél régiebb operáját, a „Rigoletto“-t. Azt hinné az ember, hogy az indulatokat felkorbácsoló új olasz operák (azaz Mascagni és Leoncavallo remekei) az izlésnek új hajtásait oltották be az emberekbe, vagy, hogy a még nem régen „a jövő zenéjének“ csufolt Wagner-stil hívei akkora sereggé gyűltek, hogy „a régi jó idők“ áriái többé nem vonzanak. A mai est azt a hitet alaposan leronthatta. A „Rigoletto“ meséjét Victor Hugo groteszk képzelete szülte s bizonyos, hogy az eredeti dráma („Le roi s'amuse“) nem állhatna meg a mi közönségünk előtt; de az operák hallgatósága ma is olyan, mint minden időben: keveset törődik a sujt-vel, ha a zene kedvére való. Az előadás kielégíthette, bár a czimszerepben Takács nem volt az a szemnek, szívnek szörnyeteg, a kinek lennie kellett volna. Említik a darabban pupos voltát, maga kesereg borzasztó rut volta felett, a lelke meg csupa mételey; de Takács, úgy látszik, nem akarja láttatni, hogy ő esetleg d'Andrade nagy művészetének hatása alatt áll — inkább „zsongította“ színeit, de a költői igazság rovására. Végre, egyszer, ezt a kivételt elnézhetjük neki — e sorba annyi más élvezetért... Gilda híres szerepét Bononi Lujza adta, a kinek kedvéért vették elő a hálás darabot; a vendég művész nő szépen játszotta a sujtott, meggyalázott leányt s üde, telt, kiadós sopránjával szépen énekelte is áriáit (futamaiban a magas dísz-ig ment), de a nélkül, hogy mélyebb

hatást tudott volna tenni. Broulik a csécsap herceget magyarul énekelte, néhány fényes magas hanggal kárpótolván idegenszerű kiejtéséért. Szendrői szokásszerint nagyon jó volt, szeretnők azt írni, hogy remekelt. A többi szereplőket nincs miért kiemelnünk. A zenekart Benkő vezette, a közönséget — senki önként tapsolt, főleg a felvonások végén sokat. (+)

— **Magyar Színház.** Charles Lecocq háromfelvonásos vig operája, az Angot asszony leánya, ma került előadásra a Magyar Színházban és szenczácziós sikert aratott, mintha nem is harminczéves műről volna szó, a melyet nálunk a Pálmay-korszakból mindenki ismer. Ezt a sikert pedig köszönjük első sorban Szoyer Ilonkának, a legújabb primadonnának, második sorban pedig az igazán nagy gondra és szorgalomra valló betanulásnak. Szoyer Ilonka, a ki Clairette kedves fülbe-mászó dalait elevenítette fel, egyszerűre meghódította a közönséget, a mely különösen a második felvonásban zajos ovációkban részesítette az idegenből idejött primadonnát, kit alig ismert valaki, kinek nem csaptak lármás reklámot, a ki különösen feltűnően szép énekével, diszkrét játékával meggyőzött bennünket arról, hogy lehet operettben nagy sikert elérni, a nélkül, hogy a divatos operett-footballozást kellene alkalmazni. Margó Zelma Lange szerepében, Palásthy S. mint Ange Pitou és Sziklay mint Larivaudière, Mátray mint Louchard rendőr pompásan megállották helyüket. Szoyer Ilonkát és Margó Zelmát a második felvonásban virágokkal halmozták el s a nagyszámban megjelent közönség azzal a kellemes érzéssel hagyta el a Magyar Színházat, hogy „Angot asszony leánya“ a modern angol operettek daczára még igen sokszor fogja az exotikus koszthoz szoktatott közönséget gyönyörködtetni, a minek őszintén örülünk.

— **Blaháné ünneplése.** Tegnap volt negyedszázados évfordulója annak a napnak, a melyen Blaha Lujza, a nemzet csalogánya, először bájolta el hangja varázsával, magyar népies dalával az ujonnon megnyitott Népszínház közönségét. A jubileumi ünnepség tegnap este folyt le ugyanebben a színházban, a melyen a közönség és a kartársak lelkes ovációban, elismeréssel teljes kitüntetésben részesítették. De Blahánának közkedveltsége, az általános szeretet és elismerés nem a tegnap kapott virágokból, nem a tapsból és elhangzott beszédekből tűnik ki igazán, sokkal inkább bizonyítja azt azok az üdvözlő levelek és táviratok, a melyek nemcsak hazánkból, de a külföldről is nagymennyiségben érkeznek. Szintársulatok és tudományos intézetek, társaságok és egyletek versenyeznek a magánszemélyekkel, hogy csodálatuknak, tiszteletüknek, rajongásuknak és szeretetüknek ezen az uton kifejezést adjanak.

Blaháné ma délelőtt felkereste a kerepesi-nti temetőben Tóth Ede és Szegligeti Ede, délután pedig az újpesti temetőben Tamássy József sírját s ezekre tette le a jubilaris előadáson kapott koszoruit. A művész nő mindenik sírnál letérdelt és imádkozott.

— **A Budai Zenekör** tegnap tartotta tizenkilencedik hangversenyét, nagy közönség előtt. A hangversenyben, a mely fényesen sikerült, Blauer

Andorjána urhölgy, Szabó tanár s a zenekör női és férfi kara működtek közre.

* **Kiss György szobrai.** Kiss György szobrász alig fejezte be az esztergomi hatalmas Szent-Háromság-szobrot, már is újabb három Megváltó-szobrot mintázott. Hettyey Samu pécsi püspök megbízásából készítette a szobrokat, a melyekből egyet-egyet Gyűdön, Pécsen és Apatinban állítanak föl a magyar kereszténység kilencz-százéves fordulójára emlékére. A művész ezenkívül most mintázza Vörösmarty Mihály szobrát.

* **A farkas.** Giovanni Verga drámájának, a Vigszínház e heti újdonságának, első előadása csütörtökön lesz. A Vigszínház személyzete ezuttal új, a magyar népszínművel rokon műfajban mutatkozik be. Verga, a ki a darab tárgyát az olasz parasztleletből merítette az első felvonásba énekes és tánczos aratási jelenetet is szőtt be. Az előadók Mazzantini Lajos tanította a szicíliai tánczra.

A Nemzeti Múzeum.

A magyar Nemzeti Múzeum igazgatósága terjedelmes, 190 oldalra terjedő füzetben számol be az intézet 1899. évi állapotáról. Az érdekes füzetből tudjuk meg, hogy

1869-ben	64.625
1879-ben	228.951
1889-ben	329.389
1899-ben	482.216

ingyen látogatója volt a múzeumnak; a számokból látható, hogy a nagy közönség érdeklődése állandó, örvendtes gyarapodást mutat. A nyitva nem álló gyűjteménytaraknak fizetés mellett való megtekintése csak az 1889. évi szabályzat életbeléptetése óta vált lehetségessé s a fizetéses látogatók kimutatása 1892 óta vezetettik. E kimutatás szerint fizetéses látogatója volt a múzeumnak:

1892-ben	1122	1896-ban	1878
1893-ban	1313	1897-ben	1217
1894-ben	1648	1898-ban	1360
1895-ben	1546	1899-ben	1458

A mi a Nemzeti Múzeum ismeretterjesztő előadását illeti, itt kétségtelenül szomorú jelenség a hallgatóság számának apadása, bár ennek is megvan a maga részletes magyarázata abban a körülményben, hogy újabb időkben a társadalom minden rétegében oly nagy az ismeretterjesztő előadások száma, hogy lehetetlen, hogy az egyes előadási ciklusoktól egy bizonyos számú hallgatóságot el ne vonjon; ennek dacára sajnálattal konstatálja a jelentés, hogy az iparosok vasárnap délutáni hasznos foglalkoztatására szolgáló előadásokon a sok szociálalista összejevetelek és tüntetéses körmenetek vonzóereje nagyon megérezhető: szóljanak a számok:

az 1894-dik évben	1559
" 1895-dik "	1777
" 1896 dik "	1343
" 1897-dik "	1784
" 1898 dik "	1695
" 1899-ben "	1507

hallgatója volt ezen, rendszerint 18 téli vasárnap délutánjára terjedő előadásnak, melyek közül csak az 1896. évi hirtelen csökkenést magyarázza meg az iparosoknak a kiállítás folytán beállott szakadatlan elfoglaltsága.

Az uri osztály számára vasárnap délelőttökint tartani szokott és 10 előadásra kiterjedő ciklusból az 1889. évre 4 előadás esett 394 hallgatóval a

többi 6 előadás hatszáz hallgatóval már az 1900. év január—márczius hónapjaiban tartatott; ezen 1899/900. évi 994 hallgató is az 1899/900. évi 1564 hallgatóhoz képest igen tetemes csökkenést mutat; lehet, hogy az újság ingere sem hatott többé, lehet az is, sőt ez a külföldi tapasztalások számadatain indulva nagyon valószínű, miszerint az apadás oka az, hogy az előadások nem képeztek egy össze-függő ciklust, mint a tavalyiak a régészet szakmájából, hanem kiterjedtek a M. N. Múzeum valamennyi osztályában képviselt tudományzajokra. — Mindenesetre egyik főhiány abban van, hogy az előadásokat magyarázni és élnikíteni hivatott mutatóanyagok minden e célra alkalmas segédeszköz hiányában csak minimális arányban, nevezetesen pedig legnagyobb részt csak a közvetlen közelben szemlélők számára voltak haszonnal alkalmazhatók; ezen a hiányon is segített már dr. Wlassics Gyula vallás- és közoktatásiügyi miniszter gondoskodása az ezidei államköltségvetésben s a legközelebbi előadási ciklus nagy vonzóereje egy Zeiss-féle vetítő készülék lesz, a mely nemcsak üveglemezre fotografált képeket, hanem bármely tárgyat vetít kellő nagyságban s a maga eredeti színeiben; semmi kétség, hogy ezentul a Nemzeti Múzeumi ismeretterjesztő előadások kellő állandó látogatottságnak fognak örvendeni.

Ellentétben az előadásokkal, folytonos és igen erős gyarapodást mutat a tanuló ifjúság testületi látogatása; ama 3000 tanulón kívül ugyanis, kik 1896-ban 96 tanár vezetése alatt az orsz. tornaünnepély alkalmából muzeumi gyűjteményeinket meglátogatták:

1896-ban 10 iskola 342 növendéke 19 tanár vezetése alatt, 1897-ben 10 iskola 469 növendéke 21 tanár vezetése alatt, 1898-ban 23 iskola 1539 növendéke 48 tanár vezetése alatt, 1899-ben 68 iskola 4322 növendéke 154 tanár vezetése alatt tekintette meg az egyes osztályokat, a mely alkalmakkor a kísérő tanárok s illetőleg muzeumi tisztviselők magyarázó vezetése a látogató ifjúság önművelésére kétségtelenül előnyös betolyással volt.

A Nemzeti Múzeum egyes tárait következőképpen látogatták:

A könyvtár termét 15.764 egyén látogatta, kik 27.227 kötetet használtak.

A régiségtárnak 116 nyilvános napon 119.855 látogatója volt.

Az állattani osztályt 121 rendszer napon 155.627 látogató tekintette meg. Legnagyobb volt a látogatók száma szeptember 14-én, t. i. 4575, legkevesebb május 29-én, 525.

A képtár-ban 175.641 látogató fordult meg.

Az itt részletesen kimutatott látogatók számába nincsenek belefoglalva sem a rendkívüli, sem a fizetéses látogatók, sem azok, a kik előadásukra jöttek el.

SPORT.

Bécsi löversenyek.

V. nap.

(Kedd, okt. 23.)

A mai ötödik napon úgy a budapesti St.-Leger, mint pedig az Ausztriai-díj alapos magyarázatot nyert. A nap főszámát, a Primás II. versenyt, az

össze-vissza futkosó Testőr nyerte meg Attila ellen, míg a St.-Leger győztese, Garabonciás, utolsó lett. Az utolsó versenyben pedig Zászlós utolsó lett Kara, Connex és Timár mögött, így bizonyítván be, hogy az Ausztria mezőnye rossz lovakkal állott. Testőrnek, valamint Boldognak a Primás II.-versenyben mutatott jó formája különben a mély talajban lelheti magyarázatát. A részletes eredményekről tudósítónk a következőkben számol be:

I. **Háromévesek gátversenye.** Handicap. Távolság 2400 méter. Első mr. White Barmikor-ja (lov. Rosack). Második Avar II. Harmadik Gourgandine. Tot.: 10 : 71. Helyre: 50 : 108, 82 és 79.

II. **Eladóverseny.** Távolság 1600 méter. Első gróf Sternberg A. Aldomás-ja (lov. Barker). Második Ronny. Harmadik Reducer. Tot.: 10 : 57. Helyre: 50 : 120, 261 és 138.

III. **Primás II.-verseny.** Távolság 2000 méter. Első Harkányi I. Testőr-je (lov. Wilton). Második Attila. Harmadik Boldog. Tot.: 10 : 85. Helyre: 50 : 136, 95 és 94.

IV. **Kétéves nyeregellenek eladóversenye.** Távolság 1000 méter. Első Péchy A. Cagliostro-ja (lov. Wilton). Második Széltoló. Harmadik Moderne. Tot.: 10 : 47. Helyre: 50 : 89, 112 és 108.

V. **Kétévesek handicapja.** Távolság 1000 méter. Első Szászbereki ménés Philosoph-ja (lov. Bulford). Második Schvájdmitz. Harmadik Prima. Tot.: 10 : 52. Helyre: 50 : 121, 107 és 146.

VI. **Nagy bécsi őszi akadályverseny.** Távolság 6400 méter. Első Michlstätter F. Cecília-je (lov. Slimm). Második Diáva. Harmadik Buda. Tot.: 10 : 19. Helyre: 50 : 57 és 62.

VII. **Oktoberi verseny.** Távolság 1600 méter. Első Péchy A. Kara-ja (lov. Morgan). Második Connex. Harmadik Timár. Tot.: 10 : 29. Helyre: 50 : 88 és 88.

∞ **Vivás.** A „Magyar Athletikai Club“-ban már élénk vivó-élet uralkodik. Hétfőn, szerdán és pénteken 5—7-ig Santelli mester vezetése alatt a kezdő vivók gyakorolnak, 7—8 óra a haladóknak van fentartva, 8—9-ig ismét a kezdők nyernek oktatást Prucher segédmentertől. Az „Öreg urak“ vivótársaságát is, mely tavaly alakult, újra szervezik.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **A szomáli gyarmatfoglalás utójátéka.** Inger Solimán két év előtt a kormány segítségével expedíciót szervezett, hogy Szomál afrikai tartományban magyar gyarmatot létesítsen. De az expedíció csak *Dsubutig* ért. Itt feltartóztatta a francia kormány, a minek következményeképp a legkellemtlenebb pénzzavarba került. Ekkor Inger budapesti képviselőjéhez dr. Kefiotishoz fordult, hogy az neki pénzt szerezzen. Kifiotis erre *Ibrahim Bin Ibrahim Maráthi* budapesti szivacskereskedővel, illetve Mohamed Recseb szivacs- és szőnyegkereskedő üzletvezetőjével lépett összeköttetésbe. *Ibrahim* a bécsi *Nissim* Behár bécsi szőnyegkereskedővel üzleti összeköttetésben állván, ennek azon időben 2032 koronával tartozott a hitelbe vásárolt árukért. Hogy *Kefiotis*on segítsen, ezen tartozása törlesztésére beszedett összeget átadta neki, oly czéllal, hogy juttassa Inger kezébe. Mikor *Nissim* Behár a követelését be akarta hajtani, akkor tudta csak meg, hogy *Mohamed Recseb*, a kinek megbízásából *Braun* Armin ügynök a szőnyegeket rendelte, megszökött a fővárosból s üzletén tudott. *Ibrahim* és *Braun* Károly körülbelül ehhez hasonló módon csapták be *Russo* J. bécsi cégeit is. A mai fővárosi bíróságon *Ibrahim* és *Braun* 2—2 rendbeli csalásbüntetése miatt kerültek a vádlottak padjára, de a vádat az

ügyész csakis *Ibrahim* ellen tartotta fenn, a kit a törvénytörés a tanuvalmások zavaros volta miatt felmentett. A károsult *Russo*-czég képviselője az ítélet ellen felebbezett.

§ **Rokon szeretet.** Nagyon haragudott sógorára, *Domniczky* Ilkóra, *Petruc* Pantelemon és ezért őt le is lötte, fiát pedig súlyosan megsebesítette. Gyilkosság és gyilkossági kísérlet miatt 15 évi fegyházra ítélték, az ezen ítélet ellen beadott semmisségi panaszt a királyi kuria ma elvetette.

Nyílt-tér.

(E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Szabadalmazott

U! **gázgyújtó** U!
gyufa és láng nélkül
10.000 lángmeggyújtására.

Darabja: rudal felszerelve 6 korona.

Magyarországi vezérképviselő:

RadóLajos
BUDAPEST, VI.,
Izabella-u. 73.

Ismételődnak megfelelő engedmény.

Ügynökök kevesetnek.

KÖZGAZDASÁG.

= **Frigyes főherceg a duna menti községek biztonságáért.** A tavasszal a fékevesztett Duna egész sorát fenyegette a sértéseknek. Polgárság, katonaság éjjel-nappal szakadatlanul a gáton dolgozott, hogy ne váljanak hajléktalanná ezek és ezek. Ezek a sötét, a romboló elemmel való küzdelem napjaiban tapasztalta Frigyes főherceg, hogy a katonaság mentő szolgálatát szabadabban és sikeresebben végezhetné, ha a polgári hatósággal harmóniában működhetné. Azért most, mikor a dolog békésen átmetet a hivatalok retortáin, Frigyes főherceg, mint az 5-ik számú hadtest parancsnoka, a közös hadügyminiszterrel és a földművelésügyi miniszterrel egyetértőleg azt inicziálta, hogy a katonai segítő csapatok gyorsan és czélszerűen vétethessenek igénybe. A főherceg kezdeményezésére Pozsony, Győr, Komárom, Esztergom védelmi központokul kijelöltettek, a hová a katonai közérő kirendeltetik. Ugyancsak kinevezettek azok a polgári tisztviselők, a kiket a mentés munkálatában a rendelkezés joga megillet. Melléjük egy-egy utásztisztet rendeltek ki. Kinevezettek a pozsonyi szakaszra *Brolly* Tivadar polgármester, *Klempa* Bertalan és a mosoni alispán, *Szilárd* István főmérnök. A győri szakaszra *Zechmeister* Károly polgármester, *Bádn* Endre és *Károlyi* Antal dr. alispánok, *Szilárd* István és *Pokorny* Károly főmérnökök. A komáromi szakaszra *Ghiczy* Dénes alispán, *Biró* Elek műszaki tanácsos, *Sárkány* Ferencz, Komárom rendőrkapitánya. Az esztergomi szakaszra *Wimmer* Imre polgármester, *Andrássy* János alispán. A kirendelt utásztisztek már beutazták kerületeiket, hogy azt alaposan megismerjék. Általában a rendelkezés célja az, hogy tervszerű együttműködés biztosítsa a védelmi munkálatokat azokban a válságos percekben, mikor esetleg nagy katasztrófák oko-

zója lehet a különféle s nem egységes rendelkezése.

— Ösztöndíj állatorvosok számára. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter az állatorvosi főiskolát jó sikerrel végzett nyolcz okleveles állatorvosnak alkalmat óhajt nyújtani arra, hogy gyakorlati ismereteik gyarapítása céljából két évig a m. kir. áll. ménes-intézetnél szolgálatot tegyenek. Ez idő alatt az illetők lakáson kívül évi 1200 korona ösztöndíjban részesülnek. Pályázni óhajtók a földmívelésügyi m. kir. miniszterhez intézett és kellően felszerelt folyamodványaikat a budapesti m. kir. állatorvosi főiskola rektori hivatalánál nyújthatják be.

— Kiállítás Kecskeméten. A kecskeméti ipartestület és az ottani sajtó kezdeményezésére jövő évi szeptember hónapban a szomszédos Nagy-Kőrös, Félégyháza, Czegléd, Halas és vidékeinek bevonásával gyümölcskiállítással kapcsolatos iparkiállítást rendeznek. Az iparkiállítás helyi jellegű lesz, a gyümölcskiállítással együtt pedig annak feldolgozására szolgáló gépeket és eszközöket, a szállítás módját is bemutatják és a kiállításnak ez a része internacionális jelleggel fog birni. Ugyanekkor fogja a Magyarországi Kertészek és Műkertészek Képzőegyesülete a kiállítást rendezni. Darányi földmívelésügyi miniszter már megígérte a kormány anyagi és erkölcsi támogatását. Hegedüs miniszterrel pedig a napokban várják ugyanazt. A kiállítás elnöke Kada Elek polgármester, a végrehajtó bizottság elnökei: Pataky Imre ipariskolai igazgató, Grassely Miklós földmiv. iskolai igazgató, jegyzője pedig Sz. Kovács Pál szerkesztő.

— A budapesti őszi baromfi-állítás e hónap 27-én, szombaton nyílik meg, 253 kiállító majdnem 4000 tételt jelentett be. A kiállítás egyik érdekes részét fogja képezni ötven kiállítónak baromfi-termény osztálya, a mely ezzel az alkalommal teljes képét adja baromfi-kereskedelmünknek.

Időjárás.

Nálunk az ország északi, tenperparti és erdélyi megyéiben volt helyenkint kevés eső. Egyébként az idő nagyobb-részt boros.

A hőmérséklet változatlan.

Jóslat: Nagyoobb-észt boros, hűvös és helyenkint; — de inkább csak az ország déli és keleti részeiben — esős idő várható.

Hőmérséklet: Budapest 8-3, Ó-Gyalla 6-4, Zágráb 7-3 Szolnok 9-2, Szeged 14-0, Kolozsvár —, Bécs 4-8, Róma 12-6, Berlin 2-0, Páris 4-5, Szent-Pétervár 2-4.

Budapesti gabonatózsde.

Ma a kész buza ára is 5 fillérrel csökkent. E mellett alig 8-9000 mm. buza kelt el. A legmagasabb ár 7.90 korona, a legalacsonyabb 7.20 korona volt. Egyéb gabonafajták közül rozsért 6.90, zabért 5.55-5.85 koronás árat fizettek.

4 és fél óraker a következők voltak a záróárfolyamok:

Buza 1900. okt.-re	7.28-7.29
Buza áprilisra	7.81-7.82
Rozs 1900. okt.-re	7.02-7.03
Rozs áprilisra	7.28-7.29
Tengeri máj.-ra	5.03-5.04
Zab 1900. okt.-re	5.42-5.53
áprilisra	5.57-5.58

Budapesti értéktőzsde.

Szép szilárd iránnyal kezdődött a tőzsde, de később a Rimamurányi Vasmű-résztvények 10 koronás áresése elvette a hausse-párt kedvét és ismét csak lanyha irányzatot élvezhettek. A vaskartell, ugy látszik, még sok bus napot fog okozni a spekulációnak.

A helyi értékek piacán az irányzat tartott

Valuták és ércváltók gyengék.

A 4 órai zárlatok maradt:

Osztrák hitelrészvény	646.75
Magyar hitelrészvény	645.50
Leszámitoló	424.—
Rimamurányi vasműv.	493.—
Osztrák-magyar-államvasut	64.—
Közuti-vasut	584.—
Városi villamos vasut	270.—

Állatvásár.

Kőbányai sertésplac. Október 23-án. Fialat nehéz (páronkint 320 kgron felüli súlyban) 96-98 fillér. Fialat közép (páronkint 251-320 klg.) 96-98 fillér. Fialat könnyű (páron-

kint 250 klgig terjedő súlyban) 97-98 fillér. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kgron felüli súlyban) 94-96 fillérig. Közép (páronkint 240-260 kgr. súlyban) 93-95 fillérig. Könnyű (páronkint 240 klgig terjedő súlyban) 92-94 fillérig. A sertésüzletirányzata: változatlan.

Budapesti borjuvásár. Október 23-án. Felhozott élő borju 325 drb, leölt borju — drb. Növendékmarha 31 drb. — drb élő bárány és — darab leölt bárány. Árjegyzések: Elsőrendű élő borjukért 82-96 fillér, kivételesen 102 fillér. Másodrendű 66-80 fillér. Növendékmarha elsőrendű 51-54, kivételesen — fillér. Másodrendű 45-49 fillér. Silányabb 38-42 fillér kilogrammonkint. Élő bárány párja — korona. A vásár lefolyása vontatott volt, az árak változatlanok maradtak.

SZÍNHÁZAK.

(Szerda, október 24-én.)

NEMZETI SZÍNHÁZ.

A velencei kalmár.

Szinmű 3 felv. Irta Shakespeare. Fordította Ács Zsigmond. Kezdeté 7 óraker.

MAGY. KIR. OPERAHÁZ.

F a u s t.

Nagy opera 4 felv. Z. néjét szerz Gounod. Kezdeté 7 óraker.

V Á R S Z I N H Á Z.

Nincs e'adás.

N É P S Z I N H Á Z.

S a n - T o y.

Kinai daljáték 3 felv. Irta Edward Morton, Harry Greenbank és Adrian Ross. Fordították Fáy J. Béla és Makai Emil. Zenéjét szerzette Sidney Jones. Kezdeté 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Angot asszony lánya.

Vig opera 3 felvonásban. Szövegét írta: Clairville, Straudin és Konning. Fordította Vezéri Ödön. Zenéjét szerzette Charles Lecocq. Kezdeté fél 8 óraker.

V I G S Z I N H Á Z.

Coralie és Társa.

Bohózat 3 felv. Irta Valabregue és Hennequin. Fordította Heltai Jenő. Kezdeté fél 8 óraker.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

Velence.

Irta Desseffy Arisztid.

Kezdeté fél 8 óraker.

Veres Sándor

(A Magy. Kir. Opera volt tagja) Magyarország legelső népdalénekesének 26 tagból álló kitűnően szervezett daltársulata

ma és minden este a **WERBŐCZY-kávéházban** VII. ker., Csömöri-ut 13. sz. **hangversenyez.**

Fényes műsor. Szabad bemenet. Számos látogatást kér. **Tepli József** kávé.

„Hattyu“

gőzmosó és tisztító intézet patyolat-fehérré mos, minden szövetet tisztít és fest, káros anyag nélkül. *Budapest, VII. Gizella-ut 26.*

HIRDETMÉNY.

A mezőhegyesi m. kir. állami ménesbirtok 1901. évi 50 waggon ásványi super phospháttal álló műtrágya szükségletének biztosítása végett folyó évi november hó 16-án délelőtt 10 óraker a ménesbirtok igazgatóságánál zárt irásbeli ajánlatok útján nyilvános ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

Az 1 koronás bélyeggel ellátandó ajánlatok a határidőig a ménesbirtok igazgatóságánál Mezőhegyesen nyújtandók be, a részletes feltételek ott betekintheők.

Budapest, 1900. évi október 18.

Földmívelésügyi miniszter.

REGÉNYCSARNOK.

A gombostűk.

— Francia elbeszélés. —

(Folytatás.) (13)

Különös kegyelemből a nemes születésű foglyokat nem szorították a katurgára, az aljas munkára az irkutski bányákban, hanem az előkelőbb büntetés, a folytonos kenyérlésre kárhoztatták őket. Száműztesüket nem messze Nertschinsk-től Irkutsk vidékén, Akatuja titokszerű világában kellett tölteniök.

Péter egy oly czellába lett dugva, melynek alig tenyérnyi nagysága, sűrűn rácszott nyílásán a világosságnak még csak egy halvány sugára sem hathatott keresztül. A nappal és éj közti különbség alig volt észrevehető. Az évszakok egymásután teltek, a nélkül, hogy a

foglyok csak sejtették volna is változásukat. Az ember arra a gondolatra jöhetett, hogy a kitanult gonoszsnak sikerült az örök egyhangúság eszméjét megtestesíteni.

A lyuk, mely a foglyok további, örökké tartó lakásukul rendeltetett, alig foglalt el hat láb négyszögnyi tért és alig hét láb magas volt.

A narjadschik, — börtönőr, ki a herceget börtönébe kísérte, — egy magas, öreg ember, azelőtt gályarab, homlokán és képén a „Wor“ betűkkel (tolvaj, rabló) bélyegezve, a lámpa világánál egy, a falba szorosan befalazott löczt mutatott, mely egyetlen butordarab volt; elősorolta a házszabályokat és a foglynak ismételve ajánlta, hogy minden pontot jól emlékébe vésson, mert neki szigorúan meg van hagyva a foglyokkal egy szót sem váltani s semminemű reklamációt meg nem hallgatni. A „házszabályok“ ellen történt vétségeket az igazgató rendszeren az ugynevezett

vesszőfutásokkal szokta büntetni. Erre a börtönőr ajánlta magát, a kulcsok nyikorogtak és Péter egyedül maradt.

A löczára ült s fejét kezébe hajtva, könyökét térdére nyugasztva, mereven bámult maga elé. Világos napok élénk emlékei zajongták körül e borzalmas lyukban, hol elbutulnia s elrohadnia kellett. A jövő rémes árnya fölmerült előtte. Akárhová pillantott, jobbra-balra, nem volt semmi; kinyújtotta karjait és markolni akart, ismét semmi; a földön próbált kuszni, csak por és semmi, melyhez szelleme kapaszkodhatnék, melyből tápot szivhatna! A gondolat, hogy barommá kell lennie, hogy elméjét el fogja, el kell vesztenie, borzadályllyal tölté el. Kétségbeesett, újabb reményt érzett, majd ismét visszaesett kétségbeesésébe.

Kimondhatlan boldogtalan és nyomorult volt!

Egyik gyötrelmes órát a másik

gyötrelmes óra, egyik gondteljes napot a másik követte. A rettenetes tétlenség, melyre kárhoztatva volt, még küzdött szilárd akarattal; minden áron foglalkoztatni akarta szellemét és az első hónapokban sikerült is neki.

Időnkint azonban bizonyos bágyadság, tompultság vett erőt rajta. Hosszu órák teltek el, melyeket a fogoly eltompult öntudatlanságban élt át. Jámor és alázatos lett. Erélye elszibbadt, szelleme elszunnyadt és ha néha erőszakosan kiragadta magát e nehéz kábulásból, még csak inkább érezte, mily nyomorult, mily boldogtalan lett s egyetlen barátja: eszmélete s emlékezőtehetsége mennyre eltávozott tőle.

Igy telt el azon idő, mely — az akatujai erősség gazdasági igazgatótanácsosa szerint — éppen elégséges arra, hogy a foglyok öltözékei hasznavehetlenekké váljanak.

(Folyt. köv.)

Herczeg és Horvát

Budapest, Kerepesi-ut 52. szám. Adria-szállóval szemben.

A főváros és vidéki közönség egyaránt érzi a rossz pénzügyviszonyokat! **Jelszó: Takarékoskodni kell!**

Erre nálunk van alkalom, mert még eddig nem létezett árért adunk el

Szerpentinaját szövetség
Lásztérből
Elegáns nőruha
Moir selyemalj
Selyemblúz minden színben

3.50 frt Szörme gallér
4.35 frt Selyem utcai ruha
10-15 frt Pongis selyemruha
9-17 frt Elegáns őszi kabátok
5 frt Legelegánsabb gallérok

10 frt és fölfebb Angol ruhakelmék 65 kr.-tól 2.20 frt
25 frt Páplán, legjobb fajta 4 frt
15-20 frt Selyempáplán minden színben 8.50 frt
5-10 frt Függönyök két ablakra 2.40 frt
4-20 frt Ágyterítő 3 darab 5 frt és fölfebb

Gyászruhák négy óra alatt elkészítettnek.

A Jog, Törvény és Igazság!

fénykorában is tisztelettel kérem a nagyérdemű közönséget, hogy bevásárlásaival tisztelem felkeresni kegyeskedjék, mert elvem még mindig jó minőségű árut igen jutányos árért adni.

Lőtűchi acél revolver 8 lövető Lefochouss.
7 mm. 9 mm. 12 mm.
2.50 kr. 3.50 kr. 4.25 kr.

Tajték-pipa új ezüst kupakkal
jótállás mellett drbjá 2.50 kr.
nagyobb 3.50 kr.

Gratiósa esőernyő kitűnő sző-
vetből drbjá 1 frt.
nyerselyemből drbjá 2 frt.

Tajték-pipa új ezüst
kupakkal jótállás mel-
lett drbjá 1.50 kr.

Sakkjáték teljes készlet 1 frt, nagyobb 1.75 frt.
Vidékre utánvétellel, nem megfelelő kicseréltetik.
Számos megrendelést tisztelettel kér

FELDMANN ANTAL versenybazára Budapest, Kerepesi-ut 50.

Csont-domino teljes játék 1 frt.

francia double-órálánc 1 forint.

Diszes ingaórák.

Zsebórák
5 évi jótállás mellett
részletfizetésre
kaphatók

POLGÁR KÁLMÁN
órák- és ékszer-üzletében
Budapest, Erzsébet-körút 29.
Vidékre árjegyzék bérmentve.

Divatos ékszerek.

Elsőrendű
Tűzifa.

Egy nagyfuvar 4 köbméter legjobb minőségű szá-
raz egészséges kemény tűzifa felaprítva, házhoz száll-
lítva, behordva

17 forint

2 köbméter 9 frt, 1 köbméter 5 frt. Megrendelhető
levelezőlapra vagy személyesen **GILCER BÉLA**
tűzifa-raktárában, V., Visegrádi-utca 60.
sz. alatt.

CZIMET ADOLF

órák és ékszerész
Budapest, VIII., Üllői-ut 64.
Felülmulhatatlan.
Minden órajavítás
80 kr.

Üllői-ut 64. szám alatt.
Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek
3 évi jótállás mellett.

Összetévesztések elkerülése végett pontos címzet kérünk.

!

Osztálysorsjegyek

„MERCUR”

Bank- és Váltóüzlet Részvénytársaságnál
Budapest
csakis IV., Váci-utca 37. sz. (saját ház).

Egész sorsjegy	12 kor.
Fél	6
Negyed	3
Nyolczad	1.50

Megrendelések legelőnyösebben postautalványon. Utánvételes rendelések a nagyobb költség miatt elkerülendők.

Kiadóhivatal:
IV., Vármegye-utca 11-13.

KIS HIRDETÉSEK

Kiadóhivatal:
IV., Vármegye-utca 11-13.

A kis hirdetések előre fizetendők. E rovatban minden szó egyszeri beiktatása 2 fill., vastagabb betűvel 4 fillérbe kerül. A kis hirdetésekbe a címzet és lakást is be lehet tenni minden külön díjazás nélkül. Felvilágosítást ad a kiadóhivatal. Levélbeli 'udakozódásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges postabélyeg beküldetik. Vidékről igen kényelmesen beküldhetők a kis hirdetések postautalvánnyal, mert a postautalvány szelvényére a kis hirdetés szövege is könnyen elfér. Az eljárás igen egyszerű, mert mindenki kiszámíthatja a kis hirdetés árát. Kis hirdetések félével a kiadóhivatalban, IV., Vármegye-utca 11-13.

Kereskedelmi
és
Iparkalauz.
Beszerzési források.

Czimbalmaim,

melyek az illetékes zenekapacitások által minden tekintetben a legkitűnőbbeknek vannak elismerve és így a hazai és külföldi kiállításokon az első díjat nyerték, 75 frittól különböző árban kaphatók. Mint-hogy ez idő szerint a czimbalomnak pedálján és belső szerkezetén utóéletetelen találmányom van, így javításokat és átalakításokat is elfogadok, a hang javulásért és tartósságért kezességet vállalok.

Habits Antal

hangszerkészítő mester.

Budapest, VII. kerület,
Erzsébet körút 42. sz.
és Vörösmarty-utca
16. szám.

Árjegyzéket bérmentve küld.

Első magyar budapesti
cipő gyors javító-
intézet
Budapesten,
V., Marokkói-utca 2. sz.
Mindennemű cipőjavítás
gyorsan, szolidan és leg-
jutányosabban.

Egyházi szerek,
lobogók, képek és könyvek
legolcsóbban kaphatók:
Szűts és társánál,
Budapest, IV., Ujvilág-
utca 2. sz.

**Első magyar betűn-
töde részvénytársaság**
Budapest, Desseffy-utca
32. sz. Könyv- és cizimír-
sok. Rézlenia gyártás. Me-
chanikai műhely.

Kitünő,
valódi székelykonyha. Ebéd,
vacsora 20 forintért, a Fe-
hérlő szálloda éttermében.
Ürmösinel, Kerepesi-ut.

Legolcsóbb bevásárlási
forrás!

H. WEISZ LAJOS

BUDAPEST,
VII., Kerepesi-ut 22.
(Telefon-Hirmondó épület).

**Saját gyártmányu
férfi- és nőruha nagy
raktára.**

Mérték szerinti megrende-
lések a legújabb divat sze-
rint a legjobb minőségű
kül- és belföldi gyapju-
szövetekből a legegysze-
rűbben elkészítve, a leg-
jobb árak mellett.

Butoriparosok,
Nemes és Lengyel Bu-
dapest, IV., Keoske-
méti-utca 6. sz. I. em.
ajánlják dusan felszerelt
raktáraikat, saját készítmé-
nyű fa- és kárpitos mun-
kákban.

**Képes
leve-
lező-
lapok.**

Naponta újdonságok.

Nagybanl árák
vizonteladók. Árjegy-
zék ingyen és bérmentve.

Leitner M. L. és fia
papirkereskedésében,
BUDAPEST,
V., Váci körút 18. sz.

Tengerifü 3 részű csinva-
matracz 3-50 kr. 2 sze-
mélyes atlasz cachemir-
paplan 3-50 kr (varrás
nélkül), négy gombhosszu
finom nyúlkonyu bórkezt-
tyű 78 kr. Szűtt tisztá
selyemkeme mint Taffet
és brocat átlag 88 kr.
Kapható, míg a készlet
tart. **Steiner Simon ver-
senyáruházában Kirá-
ly-utca 34. sz. a.**
Kérném a címre ügyelni!

**Magyarország
leghíresebb
ásvány-gyógyfor-
rásai a**
Bikszádi
gyógyit mint a
drága Selters. A
Sztójkai
azonos a Karls-
badival.
Bérlők: **Almer
Lajos és Károly,
Nagybánya.**

Reinthal Anna

nőruha-készítési és
szabászati intézete
Budapest,
IV., Muzeum-körút 15.
Mindenféle női ruha elké-
szítése elvállaltatik, ugy-
szinte fehéremű és
hímzési munka jutányos
ár mellett. Tanulóleányok
felvételtnek 3 frt havi tan-
díjért.

„Lucifer“
alágyujtó

**Maleczky szabadal-
ma.** Legjobb, legkényel-
esebb és legolcsóbb. —
**Alágyujtóhoz ia tel-
jesen felesleges.** Szá-
zankint 90, 160, illető-
leg 260 fillér. 2 koroná-
tól kezdve hához szállít-
tatik. Gyári főraktár: VII.,
Rottenbiller-utca 15. Vi-
szontelárusítónak árendé-
mény.

10 forint

remek szabásu férfi-öltöny,
mérték után, valódi gyap-
ju-szövetekből

Grünfeld Ignác

férfi-szabó,
Budapest, VIII., Orczy-ut
24. sz. Vidékre minták
bérmentve. 7524

Kávé

Tea

Első Budapesti Kávemagazin
Kávé

elvámolva és bérmentve, postán utánvéttel

4 1/2 kg. Portorico kávé 6 frt 50 kr.
4 1/2 kg. Cuba kávé 7 frt — kr.
4 1/2 kg. Mocca kávé 7 frt — kr.
4 1/2 kg. Jáva kávé 7 frt 50 kr.
4 1/2 kg. Gyöngy kávé 7 frt 50 kr.
1/4 kg. Csász. kev. tea 1 frt 50 kr.

Belák István
BUDAPEST,

VII., ker., Rottenbiller-utca 4. sz.

Tea

Kávé

**Több ezren bebizonyították,
hogy a Hermann A. féle eredeti
Horvátországi szilvórium**
a legjobb. Külön megemlítendő mint külön-
legesség a gróf Khuen-Hédervary bán jegyű
szilvóriumot, mely 3 üvegen felül lesz utánvét mellett
szállítva. A monarchiában kizárólagosan kapható a
Hermann A. féle Horvátországi Szilvórium Csarnokában
Budapest, V., Erzsébet-tér 18/a. Kiténtve minden
világkiállításán. Póde és központ: Varasd (Horvátor-
szág). Alapított 1874. Különlegesség: idei óriási
aszalt szilva 5 és 10 kilós zacskokban.

Alapított 1850.

LÖWY SÁNDOR Feldmann S. utóda

Budapest, VI., Eötvös-utca 23/a

Paplan, matracz és rouletta gyártmányainak

árjegyzéke.

Rouge-paplanok.

I. sz. 3 zsinóros, 105/155 cm. kor. 2.70
II. sz. 4 zsinóros, 115/165 cm. kor. 3.10
III. sz. 5 zsinóros, 125/175 cm. kor. 3.50
IV. sz. 6 zsinóros, 135/185 cm. kor. 4.—

Secunda satin-paplanok.

I. sz. 3 zsinóros, 105/155 cm. kor. 4.40
II. sz. 4 zsinóros, 115/165 cm. kor. 4.80
III. sz. 5 zsinóros, 125/175 cm. kor. 5.40
IV. sz. 6 zsinóros, 135/185 cm. kor. 6.—

Prima satin-paplanok, egy szélben.

I. sz. 3 zsinóros, 105/165 cm. kor. 5.20
II. sz. 4 zsinóros, 115/165 cm. kor. 5.80
III. sz. 5 zsinóros, 125/175 cm. kor. 6.70
IV. sz. 6 zsinóros, 135/185 cm. kor. 7.30

**Atlasz-paplanok minden színben 14
koronától feljebb.**

Matraczok jó minőségű csinva-vászonból.

Volin-töltéssel kor. 7.— és 7.60
Tengerifü-töltéssel kor. 8.40 és 9.20
Afrique-töltéssel kor. 9.60 és 11.—

**Lószőr matraczok jó fajta Köper csin-
vatból 24 korona és feljebb.**

Pénzkölcsönt

kötelezvényre, több évi
lefizetésre, katonatisz-
teknek (házassági óva-
dakra és óvadék céljából
is), nyugdíjasoknak, hi-
vatalnokoknak, minden
hiteképes egyének előleg
nélkül kieszközől a Pénz-
ügyi Me kur Budapest,
Király-utca 30. (Válasz-
bélyeg).

Butor.

Saját készítményű kárpitos-
és asztalos-butorok legol-
csóbban kaphatók. VII.,
Garai-utca 44. a ké-
szítőnél.

Kerestetik

egy három tagból álló csa-
ládhoz egy tisztességes
mindenes. Bér 8—9 frt,
főzni és vixszelni nem kell.
Bemutakozás délután 1-6l
3-ig. Ugyanitt egy fodrász-
nő kerestetik. Czim Dün-
ckel, István-ut 15/b I.
emelet 11. 5464

Lószőrmatracz

3 részű 15 kg. súlyban
csinvaiból 14 forintért
kapható, míg a készlet tart.
**Budapest, IV. ker
Teréz-körút 36. sz. 7**
kárpitosnál.

Egy jó varrónó

ajánkozik jutányos áron
házakhoz varrni. Luther-
utca 1/c., I. em. ajtó 4.
Angol női ruhákat
készítik igen olcsón. Léka
József, IX., Ferencz-tér 11.,
II. em. 25. Levelezőlap-
meghívásra hához jövék.
7566

Betegek

legbiztosabban meggyó-
gyulnak **Dr. Palóoz**
gyógymódjával Buda-
pest VII., Kerepesi-ut
10. Levélre kimerítő
válasz.

Kerések

patak-malmot bérbé vagy
esetleg vételre. Hajlandó
vagyon gőzmalomban is
munkát vállalni. Trompé-
ter József molnár, Csejte
Nyitra m. 7693

Olsó

tüzelőanyag

köszén-brikket

hához szállítva méter-
mázsánként 1 frt 56 kr.
Sokkal olcsóbb és ugyan-
olyan hőt fejleszt, mint a
porosz köszén, a tüzből
szét nem esik, sokáig mar-
rad izzó, szagot nem ter-
jeszt. Tüzelésével óriási
pénz takarítatik meg.

Megrendelhető

SZÉCSI GYULA

Első budapesti köszén-
brikket-gyárában, VI.,
Lohel-utca 23.

Telefon 3—49.

Bruck Zsigmond
nagy arubáza kész női-
ruhákban.

**Kerepesi-ut végén 75,
szám, sarok.**

Téli kabát 6.50, 7.50 és
feljebb Flanel pongyola
3.80. Flanel ingbluz 98,
Szövet flanel ingbluz 160,
180. Czán (posztó) ing-
bluz fekete és sötét kék
1.80. Bordó selyemmel hi-
mezve 2.50, 2.80. Bruck-
féle szövetalj gráci posz-
tóból 1.90. Szövet utcai
ruhák orosz szabásu gráci
posztóból 4.40.

Képes Árjegyzéket bér-
mentve küldöm.

**Kettős elektromágneses
kereszt vagy csillag**

R. B. 86967. sz.

gyógyit és felüdit kezesség mellett.

Nem Volta-kereszt!

Nem titkos szer!

E készülék gyógyit és segít fej-, fül- és foga-fájdánát; a migrén, neuralgia, vértolulás, sápkór, szédülés,
a fülzúgás, nagyothallás, a szíverés, szivgörcsök, asztmatikus rohamok, a gyomorgörögés és egyéb görögök,
az étvágytalanság, a hideg kezék és lábak, a némi oligyngulés, a csusz, köszvény, ischias, a gyengeség s
ágyvedőség bajaiban; influenzában s a vele járó hátfájásokról; különösen idegbántalmaknál s a velök járó
álmátanság s különféle gyengeségi állapotok bajaiban; a rendetlen vérkeringés bajaiban s még sok más
oly bajban, a melynek a normális orvosi kezelése szerint villanyos áram a gyógyító szere. E készü-
lének tagadhatatlan előnye az, hogy nem csak időről-időre, de állandóan jöteköny villanyos áramot
árjadoztat szét a testben s míg egyfelől szinte bámulatos sikerrel gyógyit, másfelől a leglátatosabb
óvószert az emberi szervezetet megruhanó betegségek ellen. Nagy figyelemre méltó az a körülmény, hogy
huzuséves betegségeket teljesen meggyógyított. Az iródban levő elismerések és bizonyítványok, a melyek a
világ minden részéből hálással emlekeznek meg találmányomról, mindenkor mindenki által megtekinthetők.
A kit legkésőbbben 45 nap alatt nem gyógyit meg készülékem, az visszakapja a pénzt. A hol már
minden hasztalan volt, kérem, tessék a készülékemet megpróbálni. Figyelmeztetem a t. cz. közön-
séget, hogy az én készülékem nem tévesztendő össze a Voltával, mely teljes hatástalansága miatt Német-
országból, sőt Ausztriából és Magyarországból is hivatalosan ki van tiltva, míg az én elektromágneses
készülékem kiváló gyógyító erejénél fogva általános elismerést, közkedveltséget és elterjedt. Már csak
rendkívüli olcsósága is erősen ajánlja.

Nagy készülék ára 3 frt vagy 6 korona. Kis készülék ára 2 frt vagy 4 korona.

Oly betegségek ellen való, melyek 15 évnél nem hosszabbak. Csak gyermekeknek s nagyon érzé-
keny nőknek való.

Fő központi eladási és szétküldési hely a bel- és külföld részére:

**MÜLLER ALBERT, Budapest, V., Vadász-utca 42/R,
Kálman-utca sarkán.**

Nyomatott a kiadóhivatalban, Werbőczy könyvnyomda részv.-társ. körforgógépén.